

เอกสารวิชาการส่วนบุคคล
(Individual Study)

เรื่อง : กิจการสื่อสารโทรคมนาคมกับการส่งเสริมหลักประชาธิปไตย

จัดทำโดย
นายประเสริฐ บุญสัมพันธ์
รหัส ๖๒๐๗๒๑

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการอบรม
หลักสูตรนิติธรรมเพื่อประชาธิปไตย รุ่นที่ ๗
วิทยาลัยรัฐธรรมนุญ
สำนักงานศาลรัฐธรรมนุญ

ลิขสิทธิ์ของสำนักงานศาลรัฐธรรมนุญ

ชื่อเรื่อง กิจการสื่อสารโทรคมนาคมกับการส่งเสริมหลักประชาธิปไตย

ชื่อผู้เขียน นายนายประเสริฐ บุญสัมพันธ์¹

บทนำ

นับแต่มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองเมื่อวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2575 ประเทศไทยได้ผ่านวิกฤตการณ์และการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองหลายครั้ง ทั้งการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากกลุ่มผู้ถืออำนาจทางทหาร ชนชั้นนำ ชนชั้นนักธุรกิจ จากพลังแห่งปวงชนชาวไทย หรือจากกลุ่มผลประโยชน์อื่นใด ซึ่งตลอดเวลาที่ผ่านมา สังคมไทยได้ตระหนักรู้ถึงความสำคัญของสื่อสารมวลชนกับการพัฒนาประชาธิปไตยเพิ่มมากขึ้นเป็นลำดับ มีบทความและการเสวนาจำนวนมากที่อภิปรายถึงเรื่องดังกล่าวจนเป็นที่กระจ่างชัด จนถึงขั้นที่เกิดมีความหวาดระแวงว่า ผู้เป็นเจ้าของสื่ออาจอาศัยช่องทางสื่อที่ตนมีอิทธิพลต่อการนำเสนอข้อมูลทำให้ตนได้เปรียบทางการเมือง ดังจะเห็นได้จากมาตรา 48 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ซึ่งห้ามผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นเจ้าของหรือถือหุ้นในกิจการหนังสือพิมพ์ วิทยุโทรทัศน์ หรือโทรคมนาคม และมาตรา 98(3) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ซึ่งห้ามผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และผู้สมัครรับการสรรหาเป็นสมาชิกวุฒิสภาเป็นเจ้าของหรือถือหุ้นในกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนใดๆ อย่างไรก็ตาม การที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 บัญญัติห้ามผู้ถือหุ้นในกิจการสื่อสาร เข้าดำรงตำแหน่งทางการเมือง น่าเชื่อได้ว่าเป็นเพราะความหวาดเกรงในการครอบงำสื่อ และ บิดเบือนข่าวสาร และข้อมูลสู่ประชาชน หรือ การใช้สื่อต่างๆ เพื่อให้เกิดประโยชน์ทางการเมือง ที่จะผลักดันพวกพ้องของตนกลับเข้าสู่อำนาจ โดยอาจจะปราศจากความเข้าใจ หรือมิได้คำนึงถึงความแตกต่างในเชิงการดำเนินงานของกิจการโทรคมนาคมว่าแตกต่างจากสื่อสารมวลชนอย่างไร

รายงานฉบับนี้จะอธิบายถึงหลักการพื้นฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตย การดำเนินธุรกิจของกิจการสื่อ โทรทัศน์ โทรคมนาคม และบทบาทที่กิจการสื่อสารโทรคมนาคมอาจเลือกกระทำเพื่อช่วยส่งเสริมให้เกิดประชาธิปไตยอันสมบูรณ์ในประเทศไทย

¹ ผู้เข้าอบรม หลักสูตรนิติธรรมเพื่อประชาธิปไตย รุ่นที่ ๗ วิทยาลัยรัฐธรรมนูญ สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

1. หลักการพื้นฐานของประชาธิปไตย

ประชาธิปไตย เป็นการสมาสัการะหว่างคำว่า “ประชา” และ คำว่า “อธิปไตย” แผลมาจากคำในภาษาอังกฤษว่า Democracy คำนี้มา จากคำว่า Demokration ซึ่งมาจากคำว่า DEMOS ซึ่งแปลว่า ประชาชน KRATOS ซึ่งแปลว่า อำนาจ และ KRATEIN ซึ่งแปลว่า การปกครอง ในภาษากรีก² ซึ่งแปลว่า การปกครองของประชาชน เมื่อกล่าวสรุปในเชิงความหมายแล้ว ย่อมสอดคล้องอย่างยิ่งกับคำกล่าวของอดีตประธานาธิบดีของสหรัฐอเมริกา นายอับราฮัม ลินคอล์นว่า “รัฐบาลประชาธิปไตย คือ รัฐบาลของประชาชน เพื่อประชาชน และโดยประชาชน” ซึ่งหมายถึงระบบการปกครองตามอุดมคติระบบหนึ่งที่รัฐบาลในระบบประชาธิปไตยจะให้โอกาสอันเท่าเทียมกันในการดำรงชีวิต การแสวงหา ความสุข เป็นต้น

1.1 ความหมายของประชาธิปไตยตามความเห็นนักวิชาการ

ศาสตราจารย์ ดร. ปรีดี พนมยงค์ ได้ให้ความหมายของประชาธิปไตยไว้ว่า คำว่า “ประชาธิปไตย” ประกอบด้วยคำว่า “ประชา” หมายถึงหมู่คนคือปวงชน กับคำว่า “อธิปไตย” หมายถึงความเปนใหญ่ คำว่า “ประชาธิปไตย” จึงหมายถึง “อำนาจสูงสุดของปวงชน” ดังนั้นจึงมีคำจำกัดความว่า “รูปแบบการปกครองที่ถือมติปวงชนเป็นใหญ่”³

ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับประชาธิปไตยไว้ว่า แกนของประชาธิปไตย เปนเรื่องของ การปกครองโดยเสียงข้างมาก แต่ก็ไม่แน่ว่าเสียงของคนข้างมากจะดีเสมอไป ถ้าเอาโจร 500 คนกับพระ 5 องค์ มาอภิปรายลงมติกันว่าปล้นเขาดีหรือไม่ดี การที่โจร 500 คนผู้มีเสียงข้างมากลงมติว่าปล้นเขาดี ไม่ได้แปลว่าเสียงข้างมากดีและถูกต้อง จะให้เป็นประชาธิปไตยที่ดี จึงต้องมากทั้งเสียง ความรู้ ความจงรักภักดีต่อชาติบ้านเมือง การเสียสละประโยชน์ส่วนตัวเพื่อประโยชน์ส่วนรวม ไม่ใช่เสียงมากลากกันเขาพง⁴

ศาสตราจารย์ ดร. ปรีดี เกษมทรัพย์ ให้ความเห็นเกี่ยวกับประชาธิปไตยไว้ว่า “ประชาธิปไตย” มาจาก คำว่า ประชา + อธิปไตย ซึ่งแปลว่า “อำนาจการปกครองเปนของประชาชน” ซึ่งตามทฤษฎีการเมืองสมัยใหม่ ยอมรับว่าเปนระบบที่ดี และประเทศที่เจริญแลวยอมรับว่าเปนระบบที่ดี⁵

² ปรีดี พนมยงค์, ประชาธิปไตย และ รัฐธรรมนูญเบื้องต้น กับการร่างรัฐธรรมนูญ, <https://issuu.com/volunteerspirit/docs/pridibook198?viewMode=magazine>, สืบค้นเมื่อ วันที่ 1 สิงหาคม 2562.

³ เฟิ่งฮ้าง.

⁴ ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช, “การเมืองไทย,” ใน รัฐศาสตร์ ฉบับ “ปฏิวัติและประชาธิปไตย,” เจริญวิทย์การพิมพ์ : กรุงเทพฯ, 2517, น.116.

⁵ ปรีดี เกษมทรัพย์, ประชาธิปไตยกับชนชั้นกลาง, วิทยุชน : กรุงเทพฯ, 2536, น.11-14.

ศาสตราจารย์ วรเจตน์ ภาคีรัตน์ ให้ความหมายของประชาธิปไตยไว้ว่า การปกครองระบอบประชาธิปไตย เป็นการ ปกครองที่ถือว่าประชาชนเป็นผู้ถืออำนาจสูงสุดของรัฐ และเป็นการปกครองโดยเสียงข้างมากที่จะต้องเคารพเสียงข้างน้อย⁶

ดังนั้นจะเห็นได้ว่านักวิชาการมองความหมายของประชาธิปไตยไปในทางเดียวกัน อย่างไรก็ตาม ทัศนคติ ความเห็นที่ประกอบการอธิบายความหมาย โดย ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช และศาสตราจารย์ วรเจตน์ ภาคีรัตน์ นั้น เป็นประเด็นที่สำคัญยิ่งต่อการเป็นประชาธิปไตยที่ดี กล่าวคือ “ต้องมากทั้งเสียง ความรู้ ความจงรักภักดีต่อชาติบ้านเมือง การเสียสละประโยชน์ส่วนตัวเพื่อประโยชน์ส่วนรวม” และ “ปกครองโดยเสียงข้างมากที่จะต้องเคารพเสียงข้างน้อย”

1.2 หลักการของประชาธิปไตย

ตามความเห็นของศาสตราจารย์ สมบัติ อารังธัญวงศ์ หลักประชาธิปไตยประกอบด้วยหลักการสำคัญต่างๆ โดยสามารถแบ่งออกเป็น 5 ประการ⁷ ดังนี้

(1) หลักอำนาจอธิปไตยของปวงชน (Popular Sovereignty) : ในหลักการข้อนี้จะเป็นเรื่องของการให้ความสำคัญกับอำนาจอธิปไตยที่จะต้องเป็นของประชาชน เพื่อให้การปกครองเป็นของประชาชนอย่างแท้จริง โดยประชาชนมีอำนาจในการเลือกผู้แทนที่จะเข้าไปปกครอง และรวมไปถึงอำนาจในการถอดถอนผู้แทนที่ตนเองเลือกเขาไปอีกด้วย

(2) หลักเสรีภาพ (Liberty) : ในหลักการข้อนี้จะเป็นการให้ความสำคัญกับเสรีภาพของประชาชน ซึ่งเสรีภาพเหล่านี้จะต้องมีการกำหนดขอบเขตที่ชัดเจน เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการละเมิดซึ่งกันและกัน อันจะนำไปสู่ความเสมอภาคของประชาชน

(3) หลักความเสมอภาค (Equality) : หลักการในข้อนี้จะให้ความสำคัญกับความเสมอภาค ถึงแม้ว่ามนุษย์เราจะเกิดมาด้วยความแตกต่างกัน แต่ความแตกต่างเหล่านี้เป็นเพียงความแตกต่างทางกายภาพ สำหรับความเสมอภาคในระบอบประชาธิปไตยนั้นจะให้ความสำคัญกับความเสมอภาคทางโอกาส ซึ่งหมายถึงประชาชนจะมีโอกาสที่เท่ากันในทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และการศึกษา

(4) หลักกฎหมาย (Rule of Law) : หลักการในข้อนี้จะให้ความสำคัญกับการบัญญัติกฎหมายที่คำนึงถึงประโยชน์ของประชาชน โดยมีความชอบธรรม บังคับใช้กับประชาชนอย่างยุติธรรมมีความเสมอภาคเท่าเทียมกัน

⁶ วรเจตน์ ภาคีรัตน์, คำสอนว่าด้วยรัฐและหลักกฎหมายมหาชน, โครงการตำราและเอกสารประกอบการสอน คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ : 2555, น.184.

⁷ สมบัติ อารังธัญวงศ์, การเมือง: แนวความคิดและการพัฒนา, พิมพ์ครั้งที่ 15, สำนักพิมพ์ เสมาธรรม, กรุงเทพฯ: หน้า 258 – 273.

โดยไม่เลือกปฏิบัติว่าจะใช้กับบุคคลใดหรือชนชั้นใด ผู้ปกครองไม่สามารถใช้อำนาจใดๆ ลิดรอนเพิกถอนสิทธิเสรีภาพของประชาชนได้ และไม่สามารถใช้อภิสิทธิ์ยู่เหนือกฎหมาย หรือเหนือกว่าประชาชนคนอื่นๆ ได้

(5) หลักเสียงข้างมาก (Majority Rules) : ปัจจุบันประชากรของรัฐแต่ละรัฐนั้นมีจำนวนมาก ซึ่งคงเป็นการยากที่จะให้ทุกคนในรัฐมีความคิดเห็นเหมือนกัน ดังนั้นการปกครองในระบบประชาธิปไตยซึ่งเป็นการปกครองของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชน จึงมีความจำเป็นต้องอาศัยหลักการเสียงข้างมาก เพราะเสียงเอก ฉันทกจะเป็นไปได้ยาก ส่วนการใช้เสียงข้างมากแค่นั้นเป็นเกณฑ์นั้นขึ้นอยู่กับความสำคัญของปัญหา ถ้าสำคัญมากคงต้องใช้เสียงข้างมากที่มากกว่าครึ่งหนึ่ง อย่างไรก็ตามหลักการเสียงข้างมากนั้นก็ไม้อาจจะละเลยสิทธิของเสียง ขางน้อย (Minority Rights) ได้ ทั้งนี้จะต้องมีหลักประกันที่ให้ความคุ้มครองกับเสียงข้างน้อย เพื่อป้องกันไม่ให้เสียง ส่วนใหญ่กดขี่ข่มเหงเสียงส่วนน้อย และเป็นหลักประกันว่า ฝ่ายเสียงข้างมากจะไม่ใช้วิธีการพวกมากลากไปตาม ผลประโยชน์ความเห็นหรือกระแสความนิยมของพวกตนอย่างสุดโต่ง แต่ต้องดำเนินการเพื่อประโยชน์ของประชาชนทั้งหมด เพื่อสร้างสังคมที่ประชาชนเสียงข้างน้อย รวมทั้งชนกลุ่มน้อย ผู้ด้อยโอกาสต่างๆ สามารถอยู่รวมกันได้อย่างสันติสุข

1.3 ความหมายและหลักการของประชาธิปไตยตามความเห็นของศาลรัฐธรรมนูญ

ศาลรัฐธรรมนูญได้ให้ความหมายของคำว่าประชาธิปไตยไว้ในคำวินิจฉัยที่ 15-18/2556 ดังนี้

“ประเทศที่นำเอาระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยมาใช้ในการปกครองประเทศ ล้วนมีวัตถุประสงค์และมุ่งหมายที่จะออกแบบหรือสร้างกลไกในการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนในอันที่จะทำให้ประชาชนเข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วมในการปกครองและตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ อีกทั้งสร้างระบบตรวจสอบและถ่วงดุลระหว่างองค์กรหรือสถาบันทางการเมือง ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดดุลยภาพในการใช้อำนาจอธิปไตยซึ่งเป็นของประชาชน ... การยึดถือระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขเป็นวิถีทางในการปกครองประเทศ การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน ให้ประชาชนมีบทบาทและมีส่วนร่วมในการปกครองและตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐอย่างเป็นรูปธรรม การกำหนดกลไกสถาบันทางการเมืองทั้งฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่าย บริหาร ใหม่มีดุลยภาพและประสิทธิภาพตามวิถีการปกครองแบบรัฐสภา รวมทั้งให้สถาบันศาลและองค์กรอิสระ อื่นสามารถปฏิบัติหน้าที่โดยสุจริตเที่ยงธรรม”

...

ถึงแม้การปกครองในระบบประชาธิปไตยจะให้ถือเอามติฝ่ายเสียงข้างมากเป็นเกณฑ์ก็ตาม แต่หากละเลยหรือใช้อำนาจอำเภอใจกดขี่ข่มเหงฝ่ายเสียงข้างน้อย โดยไม่ฟังเหตุผลและขาดหลักประกัน จนทำให้ฝ่าย

เสียงข้างน้อยไม่มีที่อยู่ที่ยืนตามสมควรแล้วไซ้ จะถือว่าเป็นการปกครองในระบอบประชาธิปไตยได้อย่างไร หากแต่จะกลับกลายเป็นระบอบเผด็จการฝ่ายข้างมากขัดแย้งต่อระบอบการปกครองของประเทศไปอย่างชัดเจน ซึ่งหลักการพื้นฐานสำคัญนี้ได้รับการยืนยันมาโดยตลอดว่า จำเป็นต้องมีมาตรการในการป้องกันการใช้อำนาจบิดเบือน หรืออำนาจอำเภอใจของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งที่เข้ามาใช้อำนาจอธิปไตยของประชาชน โดยให้ตั้งมั่นอยู่บนหลักการแบ่งแยกการใช้อำนาจอธิปไตยอันเป็นอำนาจของปวงชนชาวไทย เพื่อให้แต่ละองค์กรหรือสถาบันการเมืองที่ใช้อำนาจดังกล่าวอยู่ในสถานะที่จะตรวจสอบและถ่วงดุลเพื่อตัดทอนและคานอำนาจซึ่งกันและกันได้อย่างเหมาะสม มิใช่แบ่งแยกให้เป็นพื้นที่อิสระของแต่ละฝ่ายที่จะใช้อำนาจตามอำเภอใจอย่างไรก็ได้ เพราะหากปล่อยให้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีอำนาจเบ็ดเสร็จเด็ดขาดโดยปราศจากการตรวจสอบและถ่วงดุลแล้ว ย่อมเป็นความเสียหายยิ่งที่จะทำให้เกิดความเสียหายและนำพาประเทศชาติให้เกิดเสื่อมโทรมลง เพราะความผิดหลง และมัวเมาในอำนาจของผู้ถืออำนาจรัฐ

...

ส่วนหลักการปกครองแบบประชาธิปไตย หมายถึง การปกครองของประชาชนโดยประชาชน และเพื่อประชาชน มิใช่การปกครองตามแนวคิดของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง และมีหลักการปกครองที่อ้างอิงแต่เพียง ฐานอำนาจที่มาจากประชาชนเลือกตั้งเท่านั้น ...

... ”

2. การพัฒนาแนวคิดประชาธิปไตยในประเทศไทย

นับแต่การเปลี่ยนแปลงการปกครองเมื่อปี พ.ศ. 2475 การเปลี่ยนแปลงต่างๆ เพื่อเข้าสู่ประชาธิปไตยมักเป็นเพียงแคในเชิงโครงสร้าง คือ การสร้างสถาบันทางการเมืองหรือองค์กรของรัฐที่จะเข้ามารองรับการใช้อำนาจรัฐที่ไม่อาจใช้โดยประชาชนโดยตรงได้ ไม่ว่าจะเป็นเพราะเหตุผลที่ว่า ประชาชนมีการรับรู้ทางการเมืองที่จำกัด หรือ ปัญหาของการมีสังคมขนาดใหญ่ ประชาชนก็ยังมีความรู้สึกถึงความเป็นประชาธิปไตยที่ “ไม่เต็มใบ” ตั้งแต่ความรู้สึกต่อต้านยุคที่ทหารผลัดกันครองอำนาจ เป็นระบอบมาตยาธิปไตย ที่อำนาจทางการเมืองถูกจำกัดอยู่ในมือชนชั้นนำกลุ่มเล็กๆต่างๆ จนพัฒนาการต่อเรื่อยมาจนเข้ายุคที่เรียกได้ว่าเป็น “ธนาธิปไตย” ที่การเมืองเต็มไปด้วยการใช้เงินและผลประโยชน์เพื่อให้ได้มาซึ่งตำแหน่งทางการเมือง แล้วทำการถนอมทุนคืน จนประชาชนมีความรู้สึกเชิงลบต่อนักการเมืองว่ามักเป็นผู้ไม่สุจริต และทำให้บ้านเมืองเต็มไปด้วยคอร์รัปชัน และคนเหล่านี้ก็พยายามรักษาอำนาจเป็นวงจรอุบาทว์ต่อไป⁸ อย่างไรก็ตาม ตั้งแต่หลังมีรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

⁸ ชัยวัฒน์ วงศ์วัฒน์คันต์, ธนกิจการเมืองกับการปฏิรูปการเมือง ใน ศ. ดร. อุดม รัฐอมฤต, ความหมายและหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตย, น. 8, ที่ http://english.constitutionalcourt.or.th/occ_web/ewt_dl_link.php?nid=1479 สืบค้นเมื่อวันที่ 26 กรกฎาคม 2562.

พ.ศ. 2540 ก็เริ่มมีการเปลี่ยนแปลงจากการปกครองจากชนิดที่ประชาชนใช้อำนาจแต่เพียงผ่านตัวแทน (Representative Democracy) เป็นการเปิดให้มีส่วนร่วมในทางการเมืองมากขึ้น เช่น การทำประชาพิจารณ์ การเสนอกฎหมายเข้าสู่สภาโดยตรง หรือ การเข้าชื่อถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เป็นต้น⁹

เมื่อประเทศไทย และสังคมไทย ยังมีลักษณะ อุปนิสัย ทักษะคตินิยม ตลอดจนแนวความคิดที่ยังไม่พัฒนาถึงขนาดที่จะมีประชาธิปไตยเต็มรูปแบบได้ การปกครองระบอบประชาธิปไตยก็ย่อมจะมีความยากลำบาก คลุกคลานบ้าง ด้วยเหตุนี้ ผู้มีความหมายมุ่งจะส่งเสริมประชาธิปไตยจะต้องช่วยกันปูพื้นฐาน “วิถีประชาธิปไตย” ให้เกิดขึ้นในบ้านเมืองของเรา ซึ่งการปูพื้นฐานความเป็นประชาธิปไตยให้แก่ประชาชนชาวไทยควรต้องมุ่งที่จะพัฒนาไปสู่สภาพสังคมที่มีความเป็นประชาธิปไตย ซึ่งจะมีลักษณะดังนี้

- (1) ยอมรับหลักการปกครองโดยเสียงข้างมาก
- (2) ปกป้องสิทธิทางการเมืองของฝ่ายเสียงข้างน้อย
- (3) การแลกเปลี่ยนข่าวสารและความคิดเห็น การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งไม่ใช่เกณฑ์ที่บ่งบอกถึงความเป็นประชาธิปไตย หากแต่เป็นการที่ผู้ตัดสินใจเลือกนั้นมีข้อมูลอย่างเพียงพอ มีการติดต่อสื่อสาร และแลกเปลี่ยนมุมมองระหว่างกัน โดยมีเสรีภาพในการแสดงออกทั้งการพูด พิมพ์ และชุมนุม โดยไม่ถูกแทรกแซง
- (4) การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้าร่วมในกระบวนการทางการเมืองอย่างกว้างขวาง ให้ได้มีโอกาสเสนอความคิดเห็นมุมมอง รวมถึงเสนอแนะนโยบาย ตั้งแต่ในชั้นระบบพรรคการเมือง
- (5) เสรีภาพที่จะทำตามความเชื่อ มีโอกาสที่จะแสวงหาหรือชักชวนผู้อื่น และเต็มใจยอมรับและเคารพในผลของการตัดสินใจที่มีขึ้นตามหลักการของประชาธิปไตย
- (6) ยอมรับในหลักการปกครองโดยกฎหมาย
- (7) ประชาชนทุกคนเท่าเทียมกันตามกฎหมาย และมีโอกาสเท่าเทียมกันที่จะเข้าร่วมในกระบวนการทางการเมือง
- (8) ยึดถือหลักความเชื่อที่ว่ารัฐบาลมีไว้เพื่อให้บริการแก่ประชาชน ไม่ใช่ประชาชนเป็นฝ่ายรองรับการใช้อำนาจรัฐแบบไม่มีเงื่อนไข¹⁰

⁹ อุดม รัฐอมฤต, ความหมายและหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตย, น. 8, ที่ http://english.constitutionalcourt.or.th/occ_web/ewt_dl_link.php?nid=1479 สืบค้นเมื่อวันที่ 26 กรกฎาคม 2562.

¹⁰ เฟิ่งฮ้าง, น. 5-6.

3. กิจการสื่อสาร โทรคมนาคม ส่งผลต่อการพัฒนาหลักประชาธิปไตยอย่างไร

ประชาชนจำนวนไม่น้อยยังมีความเกี่ยวข้องกับ สื่อต่างๆ โทรทัศน์ วิทยุ อินเทอร์เน็ต และกิจการ โทรคมนาคมอื่นๆ แต่อาจยังไม่ได้จำแนกอย่างชัดเจนให้เห็นถึงความแตกต่างของกิจการแต่ละประเภทดังกล่าว โดยพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่ และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และ กิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2553 ได้บัญญัติความหมายของกิจการโทรคมนาคมไว้ว่า “กิจการซึ่งให้บริการการส่ง การแพร่ หรือการรับเครื่องหมาย สัญญาณ ตัวหนังสือ ตัวเลข ภาพ เสียง รหัส หรือสิ่งอื่นใด ซึ่งสามารถให้เข้าใจ ความหมายได้โดยระบบคลื่นความถี่ ระบบสาย ระบบแสง ระบบแม่เหล็กไฟฟ้า หรือระบบอื่น ระบบใดระบบหนึ่ง หรือหลายระบบรวมกัน และรวมถึงกิจการซึ่งให้บริการดาวเทียมสื่อสาร หรือกิจการอื่นที่ กสทช. กำหนดให้เป็น กิจการโทรคมนาคม แต่ไม่รวมถึงกิจการที่เป็นกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการวิทยุคมนาคม”¹¹ ซึ่ง แต่ละกิจการก็จะแบ่งประเภทออกไปตามกิจการที่ได้ขออนุญาตไว้ เช่น บริษัท แอดวานซ์ ไวร์เลส เน็ตเวิร์ค จำกัด เป็นผู้ได้รับใบอนุญาตให้บริการระบบโทรศัพท์เคลื่อนที่ และอินเทอร์เน็ต บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน) เป็นผู้ ได้รับอนุญาตให้ประกอบกิจการดาวเทียมสื่อสาร เป็นต้น

กิจการโทรคมนาคมนั้นเป็นกิจการที่ผู้ประกอบการต้องเป็นนิติบุคคลและจะต้องได้รับอนุญาตจาก คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ หรือ กสทช. ก่อนเท่านั้นจึง จะสามารถประกอบกิจการได้ โดยผู้ที่จะมีสิทธิขออนุญาตประกอบกิจการโทรคมนาคมนั้น จะต้องมีความสมบัติ ครบถ้วนสำหรับกิจการแต่ละแบบ และประเภทด้วย ทั้งนี้ ตามประกาศคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการอนุญาตประกอบกิจการโทรคมนาคม สำหรับกิจการโทรคมนาคมแต่ละแบบ¹² ในเรื่อง ของ “แบบ” นั้นตามประกาศคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง ลักษณะและประเภทของกิจการ โทรคมนาคมที่ต้องได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการโทรคมนาคม ในการออกใบอนุญาตของกสทช.นั้น มีการ กำหนดประเภทใบอนุญาตหลักๆไว้ 3 แบบ กล่าวคือ

¹¹ มาตรา 4 วรรค 10 พระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการ วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการ โทรคมนาคม พ.ศ. 2553

¹² ประกาศคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการอนุญาตประกอบกิจการโทรคมนาคมแบบที่ 3 สำหรับผู้ ประกอบกิจการโทรคมนาคมที่มีโครงข่ายเป็นของตนเอง

ประกาศคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการอนุญาตประกอบกิจการโทรคมนาคมแบบที่ 2 สำหรับผู้ประกอบการโทรคมนาคมที่มี หรือ ไม่มี โครงข่ายเป็นของตนเอง แต่ให้บริการเฉพาะกลุ่ม และไม่กระทบต่อสาธารณะ

ประกาศคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการอนุญาตประกอบกิจการโทรคมนาคมแบบที่ 1 สำหรับผู้ประกอบการโทรคมนาคมที่ไม่มีโครงข่ายเป็นของตนเอง

- (1) ใบอนุญาตประกอบกิจการโทรคมนาคมแบบที่ 3 เป็นใบอนุญาตที่ออกให้แก่ผู้ประกอบการโทรคมนาคมที่มีโครงข่ายเป็นของตนเอง และอาจกระทบต่อประโยชน์สาธารณะ เช่น บริการโทรศัพท์ประจำที่ บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ บริการรับ-ส่งสัญญาณผ่านดาวเทียม บริการอินเทอร์เน็ตที่มีโครงข่ายหรือสถานีแม่ข่ายเป็นของตนเอง เป็นต้น
- (2) ใบอนุญาตประกอบกิจการโทรคมนาคมแบบที่ 2 เป็นใบอนุญาตที่ออกให้แก่ผู้ประกอบการโทรคมนาคมที่มี หรือไม่มีโครงข่ายเป็นของตนเอง แต่ให้บริการเพียงกลุ่มเฉพาะ และไม่กระทบต่อประโยชน์สาธารณะ และผู้บริโภค
- (3) ใบอนุญาตประกอบกิจการโทรคมนาคมแบบที่ 1 เป็นใบอนุญาตที่ออกให้แก่ผู้ประกอบการโทรคมนาคมที่ไม่มีโครงข่ายเป็นของตนเอง และอาจกระทบต่อประโยชน์สาธารณะ เช่น ผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตที่เช่าสายไฟเบอร์ของโครงข่ายผู้อื่นมาใช้ให้บริการ เป็นต้น

และเมื่อได้รับอนุญาตให้ประกอบกิจการแล้ว ผู้รับใบอนุญาตต้องประกอบกิจการตามลักษณะประเภทที่ตรงกับใบอนุญาตที่ได้รับ รวมถึงสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการประกอบกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2544 และประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติที่เกี่ยวข้อง

ทั้งนี้ ในกรณีของกลุ่มบริษัท ทู คอร์ปอเรชั่น ซึ่งมีการ “convergence” กล่าวคือ ต่อเชื่อมหลอมรวมหลากหลายบริการเพื่อเสริมมูลค่า ในการให้บริการนั้น จะเห็นว่ามีส่วนที่เป็นสื่อด้วย เช่น ส่วนที่ทำการโทรทัศน์และโครงข่ายโทรทัศน์อย่าง ทู วิชั่นส์ แต่ตัวนิติบุคคลของหน่วยธุรกิจแต่ละหน่วยก็สามารถแยกจากกันได้ โดยกิจการที่ให้บริการระบบโทรศัพท์เคลื่อนที่ ก็ต้องได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการโทรคมนาคม ส่วนหน่วยธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับกล่องรับสัญญาณโทรทัศน์ หรือช่องโทรทัศน์ก็ต้องได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการโทรทัศน์ ซึ่งเป็นกิจการคนละประเภทและถูกกำกับอยู่ภายใต้ประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติคนละฉบับกัน

จากนิยามของกิจการโทรคมนาคมตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่ และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2553 ดังกล่าวข้างต้น ย่อมจะเห็นได้ว่าผู้ประกอบการโทรคมนาคมนั้น เป็นผู้ส่งผ่านข้อมูลจาก “สื่อ” ที่เป็นเจ้าของเนื้อหา หรือข้อมูลที่จะสื่อสาร ไปยังประชาชนที่เป็นผู้รับสารเท่านั้น เปรียบเสมือนเป็นท่อส่งข้อมูล หรือเป็นไปรษณีย์ที่นำพาสาสน์จากผู้เขียนไปสู่ปลายทางโดยมิได้มีหน้าที่ในการปรับปรุงเนื้อหาในสาสน์นั้นๆ ด้วยเหตุนี้ การกระทำของผู้ประกอบกิจการโทรคมนาคมอาจมิได้ส่งผลกระทบต่อความคิดเห็นของประชาชนอย่างมากและโดยตรงดังผู้ประกอบการที่เป็นสื่อ เช่น ผู้ประกอบการกระจายเสียง ผู้ประกอบการโทรทัศน์ ผู้ประกอบการวิทยุ ผู้ประกอบการหนังสือพิมพ์ หรือ ผู้ที่เผยแพร่สื่อยุคใหม่ เช่น Youtubers เป็นต้น แต่อย่างไรก็ตาม หากแต่การกระทำของผู้ประกอบกิจการโทรคมนาคมที่เป็นผู้ควบคุมโครงข่าย และ/หรือ ช่องสัญญาณนั้น อาจกระทบในแง่ความเท่าเทียมกันในการ

ได้รับข่าวสารต่างๆ หรือสิทธิในการสื่อสารระหว่างกันของประชาชนได้อย่างมาก หากมีการกระทำอันเป็นการเลือกปฏิบัติ หรือ ไม่รักษาคุณภาพมาตรฐานการให้บริการ หรือไม่ปฏิบัติตามประกาศต่างๆของกสทช.

ดังนั้น หาก ผู้ประกอบกิจการ สื่อสาร โทรคมนาคม ที่ไม่ได้ผ่านการคัดกรอง หรือได้รับอนุญาตจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ก็อาจใช้สื่อไปในทางที่ไม่ควร แสวงหาประโยชน์ บิดเบือนข้อมูล ส่งผลให้ผู้ฟังนั้นมีข้อมูลอย่างไม่เพียงพอ และส่งผลในวงกว้าง เกิดความเข้าใจผิด และสั่นคลอน ระบอบประชาธิปไตย การเลือกตั้ง และหลักสำคัญของหลักประชาธิปไตยของประเทศได้

4. บทบาทของผู้ประกอบกิจการโทรคมนาคมต่อการพัฒนาประชาธิปไตย

ตามที่ได้กล่าวมาแล้วว่า การปูพื้นฐานความเป็นประชาธิปไตยให้แก่ประชาชนชาวไทย ควรต้องมุ่งที่จะพัฒนาไปสู่สภาพสังคมที่มีความเป็นประชาธิปไตย 8 ประการข้างต้น ซึ่งสำหรับบริษัทที่ประกอบกิจการโทรคมนาคมนั้น สามารถส่งเสริมประชาธิปไตยได้ทั้งภายใน และภายนอกองค์กรในฐานะขององค์กรที่เป็นส่วนหนึ่งในสังคม

4.1 การยอมรับการปกครองโดยเสียงข้างมาก

สำหรับกรณีภายในองค์กร อาจมีการเปิดให้พนักงานร่วมแสดงความคิดเห็นและลงมติเลือกสวัสดิการ หรือกิจกรรมภายในองค์กร โดยมีกติกาที่ต้องถือตามมติพนักงานส่วนมาก แม้ผู้บริหารระดับสูงก็ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงแก้ไขมติให้เป็นไปในทางที่ตนต้องการได้ เว้นแต่ มีเหตุอันไม่สามารถปฏิบัติตามแนวทางที่เสียงส่วนใหญ่เลือกแล้วได้ ซึ่งเป็นการปลูกฝังให้เกิดการเรียนรู้ที่จะอยู่กับความเป็นประชาธิปไตย ยอมรับในความเห็นและการตัดสินใจที่แตกต่างได้ ส่วนในกรณีภายนอกองค์กร บริษัทควรวางตัวเป็นกลางทางการเมือง และยอมรับผลการเลือกตั้งทั้งระดับประเทศและระดับท้องถิ่น แม้นโยบายของผู้ที่ได้รับเลือกตั้งอาจนำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงในการดำเนินงานบางประการของบริษัท บริษัทก็ควรดำเนินการวางแผนรับมือผลกระทบของตนให้ดี และรอบคอบ โดยไม่สร้างประเด็นโจมตีโดยที่ยังไม่เห็นการทำงานของผู้นับเลือกตั้ง

4.2 ปกป้องสิทธิทางการเมืองของฝ่ายเสียงข้างน้อย

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 นับเป็นตัวอย่างที่เห็นได้อย่างชัดเจนถึงการปกป้องสิทธิทางการเมืองของเสียงข้างน้อย ด้วยระบบการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรระบบสัดส่วนผสม ที่มีการรวมคำนวณเสียงข้างน้อยให้ได้รับตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อตามโควตาที่จัดสรรอย่างไรก็ตาม ในฐานะองค์กรทางธุรกิจอาจมีบทบาทไม่มากนักในเรื่องนี้ แต่ผู้ประกอบกิจการโทรคมนาคมก็อาจบริหารงานให้เห็นถึงความสำคัญของปัจเจกบุคคล หรือเสียงข้างน้อย ได้ เช่น เอกชนที่เป็น สื่อ ก็ไม่เลือกปฏิบัติโดย

นำเสนอความเห็นของเสียงข้างน้อย อย่างเท่าเทียมกัน เพราะบางคนที่อาจเป็นเสียงข้างน้อย เพราะมีเหตุที่บุคคลกลุ่มดังกล่าวไม่สามารถให้ประโยชน์จากการที่ได้รับเลือกอย่างแน่นอน ต่างจากคนส่วนใหญ่ที่มีสิทธิได้รับประโยชน์ หรืออาจได้รับการชดเชยบางประการ จากการได้รับเลือกดังกล่าว เป็นต้น

4.3 การแลกเปลี่ยนข่าวสารและความคิดเห็น

ผู้ประกอบการโทรคมนาคมถือว่าเป็นส่วนสำคัญในการทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนข่าวสารและความคิดเห็นในสังคม ด้วยเหตุที่สื่อสารมวลชน และผู้ประกอบการกระจายเสียง และกิจการโทรทัศน์จะต้องอาศัยการสื่อสารผ่านโครงข่ายโทรคมนาคมเพื่อส่งข้อมูลข่าวสาร รายการโทรทัศน์ รายการวิทยุ หรือประกาศต่างๆ สู่การรับรู้ของประชาชน ดังนั้น จึงเป็นหน้าที่อันสำคัญของผู้ที่ให้บริการด้านโทรคมนาคมที่จะ

- (1) ให้บริการอย่างมีคุณภาพมาตรฐานและสามารถเชื่อถือได้ รวมถึงโครงข่ายต้องสามารถใช้งานได้ หรือ สามารถทำให้กลับมาใช้งานได้อย่างรวดเร็วในกรณีที่มีเหตุขัดข้อง เหตุร้ายแรง หรือ ภัยพิบัติ
- (2) ไม่เลือกปฏิบัติหรือกีดกันทางการค้าในการให้บริการ ผู้ประกอบการจะต้องคิดค่าบริการสำหรับบริการในลักษณะเดียวกัน ในอัตราที่เท่ากัน หรือเทียบเคียงกันได้ โดยไม่สร้างความแตกต่าง หรือก่อให้เกิดความได้เปรียบแก่ผู้ประกอบการกระจายเสียง หรือกิจการโทรทัศน์ และไม่มีพฤติกรรมในลักษณะกีดกันรายใดรายหนึ่งไม่ให้บริการ
- (3) ผู้ได้รับใบอนุญาตให้ประกอบการโทรคมนาคมที่เป็นโครงสร้างพื้นฐานควรต้องจัดทำโครงข่ายโทรคมนาคมของตนให้ครอบคลุมทั่วประเทศ หรือ อย่างน้อยตามข้อกำหนดเงื่อนไขท้ายใบอนุญาต ให้ชาวบ้านในพื้นที่ห่างไกล หรือชายแดนได้มีโอกาสได้เข้าถึงข้อมูล การศึกษา อินเทอร์เน็ต และสามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร รวมถึงแสดงความคิดเห็น หรือส่งข้อร้องเรียนมายังส่วนกลางได้
- (4) ไม่ขัดขวาง ปรับปรุงแก้ไข หรือเข้าควบคุมเนื้อหาการออกอากาศ หรือการส่งสัญญาณ หรือ การสื่อสารทางโครงข่ายโทรคมนาคม เว้นแต่ มีเหตุอันสมควรกล่าวคือ ได้รับคำสั่งอันชอบด้วยกฎหมายจากหน่วยงานที่มีอำนาจกำกับดูแล หรือจากศาลยุติธรรม
- (5) หน้าที่อื่น ๆ อันสมควรต้องปฏิบัติตามมาตรฐานจริยธรรมแห่งวิชาชีพ และจริยธรรมของผู้ประกอบธุรกิจ

4.4 การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้าร่วมในกระบวนการทางการเมือง ให้ได้มีโอกาสเสนอความคิดเห็นมุมมอง รวมถึงเสนอแนะนโยบาย

เมื่อมีกิจกรรมทางการเมืองเกิดขึ้น บริษัทไม่ควรกีดกันพนักงานไม่ให้เข้าร่วมกิจกรรม หรือการ แสดงออกทางการเมืองที่เกี่ยวข้องกับตนในระดับที่เหมาะสม ทั้งนี้ พนักงานเองก็ยังคงต้องตระหนักถึงสัญญา ว่าจ้าง และสิทธิ-หน้าที่ของนายจ้างและลูกจ้าง นอกจากนี้ ผู้ประกอบกิจการโทรคมนาคมที่มีความสามารถและมีความรู้ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีด้านการสื่อสาร อาจช่วยเหลือส่งเสริมรัฐ และประชาชนในการมีส่วนร่วมทาง ประชาธิปไตยโดยตรงที่จะไม่เป็นการเลือกข้างเลือกฝ่าย เช่น สนับสนุนความรู้เรื่องระบบที่อาจนำมาใช้ในการ ทำประชาพิจารณ์ และการรับฟังความเห็นต่างๆ หรือการยืนยันตัวตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นต้น

เพื่อส่งเสริมบรรยากาศและความคุ้นชินต่อระบอบประชาธิปไตย การทำงานภายในองค์กรเองก็ ควรเปิดโอกาสให้พนักงานได้แสดงความคิดเห็นได้อย่างกว้างขวาง รวมถึงเสนอนโยบายต่างๆอันจะเป็นประโยชน์ ต่อการดำเนินงานหรือการพัฒนาองค์กรได้ด้วย ผู้บริหารชั้นสูงขององค์กรไม่ควรถือเอาตน หรืออารมณ์ของตนเป็น ใหญ่ด่วนตัดสินความคิดริเริ่ม หรือความเห็นต่างๆที่ไม่สอดคล้องกับใจตน อันอาจเป็นการปิดกั้นความคิด สร้างสรรค์

4.5 เสรีภาพที่จะทำตามความเชื่อ

ผู้ประกอบกิจการโทรคมนาคมจะต้องไม่นำเรื่องของศาสนา หรือลัทธิความเชื่อ หรือความคิดเห็น ทางการเมืองส่วนบุคคล มาเป็นเหตุในการกีดกันไม่ให้บริการ แบ่งแยกอัตราค่าใช้บริการ หรือ ปฏิบัติอย่างไม่เท่า เทียมกับผู้ใช้บริการ หรือพนักงาน เว้นแต่ ความเชื่อ หรือความคิดเห็นดังกล่าว ขัดต่อความสงบเรียบร้อย หรือ ศีลธรรมอันดี หรืออาจขัดต่อกฎหมาย หรือเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมี พระมหากษัตริย์เป็นประมุข

4.6 ยอมรับในหลักการปกครองโดยกฎหมาย

ผู้ประกอบกิจการ สื่อสาร โทรคมนาคมควรปฏิบัติตามกฎหมาย และระเบียบที่เกี่ยวข้องอย่าง เคร่งครัด ทั้งกฎหมายทั่วไป และกฎหมายเฉพาะทาง โดยเฉพาะอย่างยิ่งกฎหมายที่เกี่ยวข้องโดยตรงต่อการ ประกอบกิจการโทรคมนาคม เช่น ประกาศต่างๆของกสทช. ทั้งยังต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขทำใบอนุญาต รวมถึง คำสั่งศาล (หากมี) อย่างเคร่งครัด

4.7 ประชาชนทุกคนเท่าเทียมกันตามกฎหมาย และมีโอกาสเท่าเทียมกันที่จะเข้าร่วมในกระบวนการทางการเมือง

ผู้ประกอบการสื่อสาร โทรคมนาคม ควรปฏิบัติต่อผู้ใช้บริการ ประชาชน และพนักงานโดยคำนึงสิทธิขั้นพื้นฐานตามกฎหมายที่และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และไม่ขัดขวางทั้งยังต้องสนับสนุนการไปใช้สิทธิและการเข้าร่วมในกระบวนการทางการเมืองของลูกจ้างตามความเหมาะสม

4.8 ยึดถือหลักความเชื่อที่ว่ารัฐบาลมีไว้เพื่อให้บริการแก่ประชาชน ไม่ใช่ประชาชนเป็นฝ่ายรองรับการใช้อำนาจรัฐแบบไม่มีเงื่อนไข

แม้ความในข้อนี้จะไม่ใช่หน้าที่ของผู้ประกอบกิจการโทรคมนาคม แต่ผู้ประกอบกิจการโทรคมนาคมอาจช่วยสนับสนุนหน้าที่ในส่วนนี้ของหน่วยงานรัฐได้ โดยการเสนอแนะแนวทางการ หรืออบรมการใช้โครงข่ายโทรคมนาคมเพื่อให้รัฐสามารถให้บริการประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นแก่หน่วยงานรัฐ และเจ้าหน้าที่ของรัฐ

บทสรุป

กิจการสื่อสารโทรคมนาคมเป็นกิจการที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาประชาธิปไตยในประเทศ คุณภาพและจริยธรรมของผู้ประกอบกิจการสื่อสารโทรคมนาคม จะส่งผลโดยตรงต่อความเท่าเทียมกันในการได้รับข่าวสารต่างๆ หรือสิทธิในการสื่อสารระหว่างกันของประชาชน หากมีการกระทำอันเป็นการเลือกปฏิบัติ หรือ ไม่รักษาคุณภาพมาตรฐานการให้บริการ หรือเรียกเก็บค่าบริการที่สูงเกินจริง หรือไม่ปฏิบัติตามประกาศต่างๆของ กสทช. ย่อมกลายเป็นกีดกันมิให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร เมื่อประชาชนขาดโอกาสที่จะได้รับข่าวสารข้อมูลอันเท่าเทียมกัน หรือ ไม่อาจใช้สิทธิพื้นฐานในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างกัน ย่อมก่อให้เกิดการตัดสินใจที่ไม่มีคุณภาพ หรือไม่ได้อยู่บนพื้นฐานข้อมูลที่เพียงพอ และอาจส่งผลให้ระบอบประชาธิปไตยในประเทศไทยเติบโตได้ช้า หรือ เติบโตอย่างด้อยคุณภาพ ด้วยเหตุนี้ เพื่อการส่งเสริมประชาธิปไตย ผู้ประกอบกิจการสื่อสารโทรคมนาคมทั้งหลายจึงควรเริ่มจากการปฏิบัติหน้าที่ของตนที่กำหนดไว้ในกฎหมาย ประกาศฯ ของหน่วยงานที่กำกับดูแล และ เงื่อนไขท้ายใบอนุญาตให้ครบถ้วนบริบูรณ์ และเริ่มการส่งเสริมประชาธิปไตยทั้งในระบบภายในองค์กร และ ส่งเสริมการเปิดโอกาสให้ผู้คนได้มีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น เพื่อพัฒนาไปสู่สภาพสังคมที่มีความเป็นประชาธิปไตยตามบทบาท 8 ประการ ดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น

บรรณานุกรม

เอกสารอ้างอิง

1. ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช. “การเมืองไทย” ใน รัฐศาสตร์ ฉบับ “ปฏิวัติและประชาธิปไตย”. เจริญวิทย์การพิมพ์ : กรุงเทพฯ. 2517.
2. ปรีดี เกษมทรัพย์. ประชาธิปไตยกับชนชั้นกลาง. วิญญูชน : กรุงเทพฯ. 2536.
3. วรเจตน์ ภาคีรัตน์. คำสอนว่าด้วยรัฐและหลักกฎหมายมหาชน. โครงการตำราและเอกสารประกอบการสอน คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ : 2555.
4. สมบัติ อารังอุยวงศ์. การเมือง: แนวความคิดและการพัฒนา. พิมพ์ครั้งที่ 15. สำนักพิมพ์ เสมาธรรม. กรุงเทพฯ
5. พระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2553
6. ประกาศคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง ลักษณะและประเภทของกิจการโทรคมนาคมที่ต้องได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการโทรคมนาคม
7. ประกาศคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการอนุญาตประกอบกิจการโทรคมนาคมแบบที่ 3
8. ประกาศคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการอนุญาตประกอบกิจการโทรคมนาคมแบบที่ 2
9. ประกาศคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการอนุญาตประกอบกิจการโทรคมนาคมแบบที่ 1

สื่อ Electronic/ website

1. พจน์ อร่ามวัฒนานนท์. ประชาธิปไตยในการบริหารธุรกิจ. เอกสารวิชาการส่วนบุคคล. หลักสูตรนิติธรรมเพื่อประชาธิปไตย รุ่นที่ 3. http://english.constitutionalcourt.or.th/occ_web/ewt_dl_link.php?nid=1458. สืบค้นเมื่อวันที่ 22 กรกฎาคม 2562.

2. ปรีดี พนมยงค์. ประชาธิปไตย และ รัฐธรรมนูญเบื้องต้น กับการร่างรัฐธรรมนูญ. <https://issuu.com/volunteerspirit/docs/pridibook198?viewMode=magazine>. สืบค้นเมื่อวันที่ 1 สิงหาคม 2562.
3. อุดม รัฐอมฤต. ความหมายและหลักการปกครองในระบบประชาธิปไตย. เอกสารวิชาการส่วนบุคคล. หลักสูตรนิติธรรมเพื่อประชาธิปไตย รุ่นที่ 3. http://english.constitutionalcourt.or.th/occ_web/ewt_dl_link.php?nid=1479. สืบค้นเมื่อวันที่ 26 กรกฎาคม 2562.

